

DET KONGELIGE
SAMFERDSELSDEPARTEMENT

Ifg. liste

Deres ref

Vår ref

Dato

03/1331- CC/EW

04.07.2003

**HØRING AV FORSLAG TIL FORSKRIFT OM ELEKTRONISK
KOMMUNIKASJONSNETT OG ELEKTRONISK
KOMMUNIKASJONSTJENESTE (EKOMFORSKRIFTEN)**

Samferdselsdepartementet ønsker å erstatte forskrift om offentlige telenett og offentlige teletjenester, forskrift om private telenett og forskrift om kabel-TV nett med forskrift om elektronisk kommunikasjonsnett og elektronisk tjeneste. Vedlagt følger forslag til forskrift om elektronisk kommunikasjonsnett og elektronisk kommunikasjonstjeneste.

Samferdselsdepartementet ber om synspunkter på forslaget innen 1. september 2003.

Forslag til ny forskrift er ment å gi utfyllende regler til ny lov om elektronisk kommunikasjon. Det tas sikte på at lov om elektronisk kommunikasjon skal tre i kraft 25. juli 2003, samtidig med at tilsvarende lover trer i kraft innenfor EØS-området. Det tas sikte på at den nye forskriften om elektronisk kommunikasjonsnett og elektronisk kommunikasjonstjeneste skal tre i kraft så snart som mulig i løpet av høsten 2003. I mellomperioden gjelder forskrift om offentlige telenett og offentlige teletjenester, forskrift om private telenett og forskrift om kabel-TV, jf ekomloven § 13-2.

1. Nærmere om forslag til forskrift

Forslaget til ny forskrift skiller seg på flere områder fra gjeldende forskrifter, herunder offentlignettforskriften. Dette skyldes flere forhold, blant annet kan det være verdt å merke seg følgende:

- Hovedprinsippene i den sektorspesifikke konkurransereguleringen som i stor utstrekning har vært nedfelt i offentlignettforskriften er nå i all hovedsak blitt løftet opp på lovnivå. Vi viser her til bestemmelsene i ekomloven kapittel 3 og 4.
- Med innføringen av nytt regelverk vil også Telenors konsesjon oppheves. Enkelte bestemmelser av generell karakter som tidligere har vært nedfelt i konsesjonen er derfor nå foreslått videreført i den nye forskriften.
- Egne bestemmelser om sikkerhet og beredskap. Dette er bestemmelser som sammen med ekomloven § 2-10 gjennomfører Stortingsmelding nr 47 (2000-2001) om Telesikkerhet og -beredskap i et telemarked med fri konkurranse.
- Regulering av digital-tv og -radio. Kapittel 8 i forskriftsutkastet supplerer her ekomloven og gjennomfører resterende direktivbestemmelser for digital-tv og -radio.
- Forslag til ny forskrift inneholder dessuten en rekke bestemmelser som er ment å skulle gjennomføre Kommunikationsverndirektivet (2002/58/EF). Dette direktivet var ikke vedtatt på det tidspunkt ekomloven ble sendt på høring. Det vises i denne forbindelse til høringsbrevet til ekomloven (brev av 19.06.02) der det ble lagt opp til å gjennomføre direktivets bestemmelser i forskriftsverket.
- I tillegg søker forslag til forskrift å løse enkelte spørsmål som har vært reist i praksis og som det av hensyn til forutberegnelighet og formålet med lovgivningen er viktig å løse. Disse forslagene omhandler videresalg abonnement, registrering av kontantkort, nasjonal roaming og virtuelle tilbydere av mobilnett.

Bestemmelsene om private elektroniske kommunikasjonsnett er en videreføring av enkelte bestemmelser i gjeldende forskrift om private telenett. Endringene innebærer en forenkling i forhold til gjeldende forskrift. Hensikten med egne bestemmelser om privat elektronisk kommunikasjonsnett er å sikre konkurranse om levering av tjenester til slike nett og at nettet skal anlegges slik at den enkelte bruker har muligheter for å velge blant de tilbyderne som til en hver tid er tilkopledd nettet og leverer tjenester til det private nettet.

Alle nett for transport av elektronisk kommunikasjon vil med ny lov om elektronisk kommunikasjon bli underlagt den samme regulering. Det innebærer at kabel-TV-nett, vil bli regulert på lik linje med andre elektroniske kommunikasjonsnett. Forskrift om kabel-TV-nett foreslås derfor opphevet. Krav det er nødvendig å videreføre på grunn av de tekniske egenskapene i tradisjonelle kabel-TV-nett, er videreført i vedlagte forslag til forskrift om elektroniske kommunikasjonsnett og elektroniske tjenester.

På grunn av forenklingene i regelverket som gjennomføres i utkastene til nye forskrifter, foreslås det videre at den særskilte registreringen av kabel-TV-nett

opphører. Post- og teletilsynet vil likevel videreføre tilsyn og informasjon om teknologi og bruk av slike nett.

2. Merknader til bestemmelsene

Til kapittel 1 Innledende bestemmelser

Til § 1-1 *Virkeområde*

Den nye loven regulerer all elektronisk kommunikasjon. Dette gjenspeiles i forskriften. I forhold til digital-tv og –radio retter forskriften seg mot tilbydere av adgangskontrolltjenester og andre tilgangsbegrensende funksjoner for digital radio og fjernsyn, nettilbydere som mottar og videresender fjernsynstjenester, samt innehavere av immaterielle rettigheter til slike systemer. I tillegg reguleres produsenter og importører av fjernsynsapparater. Reguleringen er ment å sikre rettigheter for innholdsleverandører og sluttbrukere av radio og fjernsyn.

Til § 1-2 *Registreringsplikt*

Bestemmelsens første ledd innebærer en videreføring av registreringsplikten etter offentlignettforskriften. Kabel-tv-nett omfattes imidlertid ikke av registreringsplikten etter paragrafen her, med mindre nettet også nyttes til tilbud om annen offentlig elektronisk kommunikasjonstjeneste

I annet ledd er det oppregnet hva meldingen skal opplyse om. Elektronisk overføring av melding må anses likestilt med skriftlig melding. Dersom det er satt krav om at standard skjema skal nyttes, jf. tredje ledd, må dette i tilfelle overføres elektronisk dersom tilbyder velger elektronisk overføring i stedet for skriftlig form.

Til § 1-3 *Krav til bygging av nett*

Paragrafene 1-3 og 1-4 viderefører nødvendige krav til bygging og bruk av nett som i dag delvis følger av kabel-TV forskriften og private nett forskriften.

Hensynet bak § 1-3 er å sikre tilfredsstillende kvalitet på nett som tilbys til sluttbruker. Gjeldende bestemmelser om bruk av stjernekopling i motsetning til seriekopling av brukernes stikkontakter er videreført og gjort mer generell. Enkelte spesielle egenskaper ved tradisjonelle kabel-tv-nett innebærer fare for at en bruker kan forstyrre andre brukeres tjenester og signaler, dersom ulike brukeres stikkontakter er koplet i serie (inntil 10 kontakter på samme ledning). Tidligere forskrifter har inneholdt forbud mot seriekopling, men trange stigerør i eldre boligbebyggelse har ført til at Post- og teletilsynet i flere tilfeller har gitt dispensasjon fra forbudet mot bruk av seriekopling. Dispensasjon kan gis med hjemmel i § 10-4.

Bestemmelsen innebærer at elektronisk kommunikasjonsnett hvor ikke nettermineringsutstyr eller annet nettutstyr sikrer skille mellom brukernes signaler,

ikke kan benyttes. Elektronisk kommunikasjonsnett må inneholde løsninger som sikrer at ikke en bruker får tilgang til eller kan påvirke signaler til eller fra andre brukere.

Til § 1-4 Frekvensbruk

Bestemmelsen er en videreføring og utvidelse av frekvensbestemmelsen fra forskrift om kabel-TV-nett. Hensikten med bestemmelsen er å sikre at det i kabelbaserte nett med tradisjonell koaksialkabelteknikk ikke nyttes frekvenser som ved feil i nettet kan føre til forstyrrelse av radiosignaler for eksempel innen luftfart

Bestemmelsen er ikke aktuell for andre typer kabelbundet elektronisk kommunikasjonsnett, fordi slike kabelbundne nett ikke overfører så høye frekvenser som angitt i bestemmelsen.

Til § 1-5 Krav til offentliggjøring av grensesnittspesifikasjon

Bestemmelsen skal sikre konkurranse om levering av brukerstyr for tilbud av offentlig tilgjengelig elektronisk kommunikasjonstjeneste¹.

Til § 1-6 Kvalitet

Formålet med forslaget er å gi brukerne bedre informasjon om kvaliteten på tjenestene. Dette vil gi et bredere grunnlag for å velge tilbyder av telefontjeneste eller overføringskapasitet som er to sentrale tjenester. For å sikre kvalitet som et grunnlag å velge tjenestetilbyder ut fra, er det viktig å sikre at måling av og informasjon om kvalitet på tjenester er lette å forstå og sammenlikne.

Bruken av ETSI EG 201 769-1 for å fastsette parameter, definisjoner og målemetoder for kvalitet, følger av EØS-regelverket².

ETSI EG 201 769-1 angir følgende parametere for kvalitet:

- leveringstid for tilkopling, punkt 5.1
- feilrate, dvs. antall feil per tilknytning per år, punkt 5.2
- feilrettingstid, punkt 5.3
- fremkommelighet, dvs. andel samtaler som kommer frem til rett tilknytning, punkt 5.4
- oppkoblingstid, dvs. tid for etablering av forbindelse med ønsket abonnement, punkt 5.5
- svartid på manuelle tjenester, punkt 5.6
- svartid på nummeropplysningstjenester, punkt 5.7
- andel samtaleautomater som er i brukbar stand, punkt 5.8
- andel regninger som er korrekte, punkt 5.9.

¹ Jf Direktiv 1999/5/EF (R&TTE-direktivet)

² Direktiv 2002/22/EC (USO-direktivet) artikkel 11

Kravet³ i EØS-regelverket viser at det anses sentralt å sikre måling av kvalitet, slik at ulike tilbyders kvalitet kan sammenliknes. Slik informasjon skal være sammenlignbar og tilstrekkelig. Det pekes på parametrene og metodene som fremgår av ETSI-guiden nevnt over, som mulig grunnlag for slike målinger og informasjon om kvalitet. Vi foreslår derfor i tråd med høring høsten 2002 av utkast til en tilsvarende bestemmelse om plikt til å måle kvalitet, at alle tilbydere av offentlig telefontjeneste og overføringskapasitet, skal måle kvalitet i samsvar med ETSI-guiden.

Post- og teletilsynet gis hjemmel for å dispensere fra plikten i selve bestemmelsen. Det vil bli vurdert nærmere på hvilket nivå det vil være aktuelt å legge en eventuell dispensasjonspraksis. Det er imidlertid grunn til å tro at tilbydere selv vil være interessert i å etablere målinger som gjør deres tilbud sammenliknbart med konkurrentenes. Dette behovet må også gjelde små tilbydere. Behovet for å dispensere antas derfor å bli relativt lite.

Til § 1-7 *Leveringsvilkår*

Formålet med bestemmelsen er å sikre at sluttbruker får nødvendig informasjon fra sin tjenestetilbyder. Bestemmelsen skal også legge forholdene til rette for at sluttbruker skal kunne sammenligne leveringsvilkår fra flere tjenestetilbydere. Dette vil gjøre det mulig for sluttbruker å velge det tilbud som er best for vedkommende. Det vil også bidra til å fremme bærekraftig konkurranse.

Tilbyder av offentlig telefontjeneste plikter å offentliggjøre oversiktlig og oppdatert informasjon om leveringsvilkår. Oppramsingen av hva informasjonen skal inneholde i annet ledd er ikke uttømmende. Informasjonen som det vises til i bokstavene a) til h) representerer således et sett av minimumskrav.

Tilleggstjenester som kan være omfattet er for eksempel telefonkatalog, nummeropplysningstjeneste, sperring av numre og spesifisert regning. Med særlige prisplaner menes typisk priser som er rettet mot grupper av sluttbrukere som har spesielle bruksmønstre, for eksempel sluttbrukere som ringer lite.

Det skal også informeres om tilbyder har leveringsplikt etter kapitel 5 og hvilke rettigheter denne plikten gir sluttbruker. Av hensyn til sluttbruker er plikten i tredje ledd gjort generell for alle tilbydere. Sluttbruker har uavhengig av hvem som leverer telefontjenesten, den samme interessen i å sikres forsvarlig behandling om han misligholder betalingsplikten for levert tjeneste.

Til § 1-8 *Avtale*

Formålet med bestemmelsen er å sikre sluttbruker rettslig forutsigbarhet og økt mulighet for sluttbruker til å optimalisere muligheten for valg av tilgang, tjeneste og kvalitet. Bestemmelsen sikrer at sluttbruker fullt ut skal kunne benytte seg av

³ USO-direktivet artikkel 22

fordelene ved økt konkurranse. Pliktene for tilbydere vil her også gjelde for videreselger, da disse faller inn under begrepet tilbyder.

Tilbyder av offentlig telefontjeneste skal tilby sluttbruker avtale. Avtalen skal inneholde et minimum av opplysninger og vilkår. Hvilke opplysninger og vilkår avtalen skal inneholde er ikke uttømmende regulert i bestemmelsen.

Sluttbruker kan trekke seg fra kontrakten uten følger etter varsel om endringer i kontrakten. Endringer i kontrakten kan ikke gjennomføres før etter at sluttbruker har fått minst en måneds varsel og er gjort oppmerksom på sin rett til å trekke seg fra kontrakten, jf ekomloven § 2-4.

Bestemmelsen omfatter alle tilbud tilbyderen har i markedet.

Høringsinstansene anmodes særskilt om å komme med innspill om i hvilken grad en slik omfattende plikt er ønskelig og praktisk mulig.

Til § 1-9 Faktura

Første ledd sikrer sluttbrukere som ønsker at trafikk- og lokaliseringsdata ikke skal fremkomme av fakturaen, rett til å motta slik faktura. Hensynet bak første ledd er å sikre anonymitet, slik at personer med adgang til fakturaen ikke kan se hvilke tjenester vedkommende har benyttet seg av, personer denne har vært i kontakt med m.v. Ved utforming av den uspesifiserte fakturaen skal det tas hensyn til beskyttelsen av sluttbrukerens personvern. Bestemmelsen følger av EØS-regelverket⁴.

Hensynet bak annet ledd er å gi sluttbruker en rimelig mulighet til å utøve kontroll med egne utgifter. Annet ledd nedfeller derfor en plikt til å tilby spesifisert faktura dersom bruker anmoder om det. I utgangspunktet antas det at tilbyder selv utarbeider slike spesifiserte fakturaer, som er tilstrekkelig detaljerte til at bruker kan kontrollere at fakturaen er korrekt i forhold til faktisk bruk. Tilbud om spesifisert faktura skal ivareta hensynet til sluttbrukers personvern. Ved utstedelse av spesifisert faktura skal tilbyder derfor påse at hensynet til personvernet ivaretas. Gratis anrop og anrop til nødnetter trenger ikke å bli spesifisert.

Dersom det skulle vise seg at tilbydere ikke utarbeider tilstrekkelig detaljerte fakturaer, vil Post- og teletilsynet gi nærmere retningslinjer om dette.

Til kapittel 2 Sterk markedsstilling

⁴ Direktiv 2002/58/EC artikkel 7

Til § 2-1 Relevante produktmarkeder

Sektorspesifikke konkurranserettsforpliktelser etter ekomloven kapittel 4 kan som hovedregel bare pålegges tilbydere med sterk markedsstilling i nærmere definerte produktmarkeder, basert på en markedsanalyse. Utpeking av tilbyder med sterk markedsstilling skal etter ekomloven skje i samsvar med de retningslinjer og anbefalinger som er vedtatt av EFTAs overvåkningsorgan på bakgrunn av tilsvarende retningslinjer og anbefalinger fra EU-kommisjonen. Dvs:

- Retningslinjer for markedsanalyser og bedømming av sterk markedsstilling⁵
- Anbefaling om relevante markeder⁶ (Anbefalingen)

Dokumentene er tilgjengelige på Post- og teletilsynets hjemmeside www.npt.no.

Anbefalingen om relevante markeder inneholder en liste over de relevante produkt- og tjenestemarkeder som tilsynsmyndigheten, i henhold til ekomloven og EØS forpliktelsene, vil være forpliktet til å analysere. Av hensyn til forutberegnelighet og for å lette forståelsen for regelverket, er de nevnte markedene inntatt i § 3-1 i dette forskriftsutkastet. Dette angir en helt overordnet ramme for hvilke markeder som kan underlegges sektorspesifikk konkurranseregulering, og en avgrensning av virkeområdet for den sektorspesifikke konkurransereguleringen. Det understrekes imidlertid at det nærmere innholdet i og detaljavgrensningen av disse produktmarkedene vil måtte fastlegges av Post- og teletilsynet i forbindelse med gjennomføringen av markedsanalysene. Bestemmelsen må tolkes i samsvar med de merknader til produkt- og tjenestemarkedene som fremkommer i Anbefalingen. I den grad det er meningsforskjeller mellom ordlyden i markedsangivelsen i bestemmelsen her og ordlyden i angivelsen av markeder som fremkommer av EFTAs overvåkningsorgans anbefaling når denne er vedtatt, vil ordlyden i EFTAs overvåkningsorgans anbefaling ha forrang.

I den utstrekning anbefalingen fra EU-kommisjonen blir endret vil også forskriften bli endret tilsvarende på dette punkt.

Post- og teletilsynet skal gjennom markedsanalysen også vurdere behovet for å definere nasjonale produktmarkeder som avviker fra, eller går utover de markeder som følger av Anbefalingen.

Som en følge av at registreringsplikten opphører, vil oversikten over registrerte kabelnett, "Nettrapporten", ikke kunne videreføres.

Til kapittel 3 Tilgang og samtrafikk

⁵ 2002/C 165/03

⁶ Commission Recommendation 11/02/2003, C(2003)497 med Explanatory Memorandum

Til § 3-1 Tilgang

Av hensyn til forutsigbare rammevilkår har departementet funnet behov for å etablere en egen forskriftsbestemmelse med eksempler på tilgangsformer som omfattes av hovedregelen om tilgang i ekomloven § 4-1. Hovedregelen i ekomloven § 4-1 er i utgangspunktet ment å omfatte alle former for tilgang til elektronisk kommunikasjonsnett og tilhørende tjenester der markedsanalyser har identifisert at det er behov for sektorspesifikk regulering av andre tilbyders rett til tilgang, og opplistingen i forskriften er ikke ment å være uttømmende eller å innskrenke hovedregelen om tilgang.

Forskriften nr. 1 om tilgang til det faste aksessnett og om bitstrømtilgang er omtalt i merknadene til hovedregelen i ekomloven § 4-1, og vil ikke bli gått nærmere inn på her.

Forskriften nr. 2 om videresalg av abonnement er en ny tilgangsform. Etter departementets vurdering hører regulering av videresalg av abonnement inn under ekomloven § 4-1. Det kan imidlertid stilles spørsmål om videresalg av abonnement er en side av ordningen med fast forvalg og derfor bør reguleres ifm dette, jf. forskriftsforslaget § 6-5 flg. Departementet ber om særskilte merknader til denne bestemmelsen, herunder om innplasseringen i forskriften med de følger valg av innplassering vil få for markedet. Det vises til at tilbyder med sterk markedsstilling forpliktes til å tilby fast forvalg, mens § 4-1 gir myndigheten kompetanse til å gi pålegg om tilgang.

Forskriften nr. 3 om virtuelle tilbydere av mobilnett, dvs. tilbydere som gjennom tilgang til radioaksessnett kan produsere og selge egne elektroniske kommunikasjonstjenester basert på egne brukeridentitetskort (SIM-kort) i konkurranse med nettilbyderne, er en tilgangsform som tidligere var ekskludert i offentlignettforskriften § 4-6. Under henvisning til behandlingen av St.meld. nr. 32 (2001-2002) og St. meld. nr. 18 (2002-2003), jf. Innst. S. nr. 192 (2002-2003), inkluderes dette på den måten at tilbyder med sterk markedsstilling kan pålegges å imøtekomme anmodning om slik tilgang på ikke-diskriminerende og kommersielle vilkår.

Forskriften nr. 4 om avtale om bruk av annen tilbyders mobilnett er en videreføring av gjeldende bestemmelse i offentlignettforskriften § 4-5.

Det vises til for øvrig til ekomloven § 4-2 der samtrafikk er nærmere regulert.

I forslag til ny forskrift videreføres ikke bestemmelsen om spesiell nettilknytning i offentlignettforskriften § 4-5. Bakgrunnen for dette er at spesiell nettilknytning i utgangspunktet anses å være omfattet av hovedregelen i ekomloven § 4-1, og at det således var unødvendig å oppstille en egen bestemmelse om slik tilgang.

Til § 3-2 *Minimumstilbud av overføringskapasitet*

Bestemmelsen er en videreføring av gjeldende forpliktelser til å tilby overføringskapasitet. Gjeldende leveringsplikt for overføringskapasitet er nedfelt i § 5 i konsesjon til Telenor ASA, omfanget av plikten er nærmere angitt i vedlegg I til konsesjonen. Listen som gis i § 4-1 samsvarer med vedlegg I til gjeldende konsesjon, og tilbyder har leveringsplikt på de typer overføringskapasitet som vedkommende utpekes å ha sterk markedsstilling på. Det refereres i oversikten til aktuelle ETSI-standarder for grensesnitt, jf også § 1-5 om krav til offentliggjøring av grensesnittspesifikasjon.

Til §§ 3-3 – 3-5 *Tilgang til informasjons- og støttesystemer, Standard tilbud om tilgang til det faste aksessnett og Samlokalisering og offentliggjøring*

Bestemmelsene gjennomfører blant annet tilgang og samtrafikkdirektivets bestemmelser i bilag II om tilgang til det faste aksessnett. Pliktene i forhold til det faste aksessnett er en videreføring av gjeldende rett.

Forslaget avviker imidlertid fra forpliktelsen i EØS-regelverket ved at bestemmelsen i § 3-3 første ledd er gjort generell. Hensynet bak utvidelsen er å unngå etableringshindringer som følge av at enkelte støttesystemer innebærer vesentlige investeringer. Utvidelsen vil for eksempel kunne ha betydning for tilgang til systemer for fakturering. Høringsinstansene anmodes særskilt om å kommentere denne utvidede plikten.

Til kapittel 4 *Tilgang til radio og fjernsyn*

Lov 25. juni 1999 nr 50 om standarder ved overføring av fjernsynssignaler som gjennomførte direktiv 95/47/EF i norsk rett, inneholder regler som skal fremme innføringen av digitalfjernsyn i Europa. Regelverket videreføres nå først og fremst i aksessdirektivet, direktiv 2002/19/EC og ekomloven § 4-3. Dette innebærer at gjeldende plikt til å tilby adgangskontrolltjenester på objektive, rimelige og ikke-diskriminerende vilkår, samt kravet til interoperabilitet i forbrukerens utstyr for digital radio og fjernsyn, opprettholdes. Med interoperabilitet menes i dette kapittel tilstrekkelig evne til å kommunikasjon og samspill mellom elektronisk kommunikasjonsnett, programvare og utstyr fra forskjellige leverandører.

Reguleringen skal fremme god utvikling av elektroniske kommunikasjonsnett og tjenester for digital radio og fjernsyn, gjennom å

- styrke konkurransen i markedet for digitale radio- og fjernsynstjenester
- sikre at innholdsleverandør kan formidle radio- og fjernsynstjenester til sluttbruker
- sikre sluttbruker uhindret tilgang til digitale radio- og fjernsynstjenester og å
- fremme valgfrihet for sluttbruker

Det følger av EØS-regelverket at myndighetene ved siden av bestemmelsene som foreslås tatt inn i denne forskriften, også tar i bruk andre virkemidler for å fremme bruk av åpne standarder og spesifikasjoner. Dette vil for eksempel være informasjonsarbeid overfor

- forbruker- og konkurransemyndigheter
- organisasjoner av store brukergrupper, som for eksempel boligsammenslutninger
- radio- og fjernsynsforhandlere og deres organisasjoner
- forbrukerne.

Uavhengig av overføringsmåte er det ønskelig at tilbydere av offentlige, digitale, interaktive fjernsynstjenester bruker et åpent programvaregrensesnitt. Leverandører av mottakerutstyr for digitale interaktive fjernsynstjenester oppfordres til å anvende et åpent programvaregrensesnitt som samsvarer med minstekrav i relevante standarder eller spesifikasjoner.

Innehavere av åpne programvaregrensesnitt oppfordres til å stille til rådighet alle opplysninger som er nødvendige for å gi tilbydere av digitale interaktive fjernsynstjenester som støttes av programvaregrensesnittet, mulighet til å levere alle tjenester uten funksjonelle begrensninger. Opplysningene skal tilbys på objektive, rimelige og ikke-diskriminerende vilkår, og mot rimelig motytelse.

Til § 4-1 *Krav til tilbydere av adgangskontrolltjeneste mv.*

Regulering av adgangskontrollsystemer for digital radio og fjernsyn skiller seg fra den øvrige tilgangsreguleringen i ekomloven ved at den omfatter alle tilbydere av adgangskontrolltjenester. Innholdsleverandører skal tilbys tilgangstjenester uavhengig av om tilbydere av adgangskontrolltjeneste har sterk markedsstilling. Slik tilgang skal tilbys på objektive, rimelige og ikke-diskriminerende vilkår, jf ekomloven § 4-3, første ledd.

Kravet om regnskapsmessig skille skal synliggjøre eventuell kryssubsidiering slik at myndighetene bl.a. blir i stand til å undersøke om tilbydere av adgangskontrolltjeneste etterkommer krav til ikke-diskriminering.

Adgangskontroll er en funksjon der åpen tilgang til en beskyttet radio- eller fjernsynstjeneste er betinget av abonnement eller annen form for individuell forhåndsavtale.

Adgangskontrollsystem ivaretar adgangskontroll for digital radio og fjernsyn i et elektronisk kommunikasjonsnett.

Brukerutstyr for digital radio og fjernsyn er utstyr som tilkoples eller integreres i radio- eller fjernsynsapparater for å få tilgang til digitale radio- og fjernsynstjenester, jf. set-top-boks, dekode og lignende.

Annet ledd setter krav til tilbydere av andre tilgangsbegrensende funksjoner. Dersom andre funksjoner enn adgangskontroll reduserer sluttbrukers tilgang til digitale radio-

og fjernsynstjenester, kan det gis pålegg om at tilbud som omfatter slike funksjoner skal gis på objektive, rimelige og ikke-diskriminerende vilkår. Eksempler på slike tilgangsbegrensende funksjoner er:

- elektronisk programguide (EPG) som er et skjermbasert brukergrensesnitt/-navigeringsverktøy med oversikt over tilgjengelig innhold og tjenester for digital radio og fjernsyn og
- programvaregrensesnitt: kommunikasjonsprogram mellom nytteprogram og operativsystem som benyttes av innholds- og tjenestetilbydere for å kunne levere digitale radio- og fjernsynstjenester, jf. Application Programming Interface (API).

Dersom markedsundersøkelser viser at tilstrekkelig interoperabilitet og valgfrihet ikke oppnås, kan myndighetene innenfor rammene av EØS-avtalen pålegge bruk av åpent programvaregrensesnitt i samsvar med relevante standarder eller spesifikasjoner.

Til § 4-2 *Krav til innehavere av immaterielle rettigheter til produkter og adgangskontrolltjeneste*

Disse kravene er i hovedsak en videreføring av krav fastsatt i lov 25. juni 1999 nr. 50 om standarder ved overføring av fjernsynssignaler.

Til § 4-3 *Tekniske krav til adgangskontrolltjeneste*

Bestemmelsen er i hovedsak en videreføring av gjeldende lovgivning, jf. lov om standarder ved overføring av fjernsynssignaler § 4 annet ledd.

Bestemmelsen regulerer overføring av funksjonell styring av adgangskontrolltjeneste, fra tilbyder som kontrollerer adgangskontrolltjeneste til tilbyder av elektronisk kommunikasjonsnett. Dette krever at adgangskontrollsystemer har den nødvendige utforming som sikrer at overgang skjer på en kostnadseffektiv måte. Følgelig skal tilbyder som kontrollerer adgangskontrolltjeneste samarbeide med eier av elektronisk kommunikasjonsnett, herunder skaffe nødvendig informasjon og assistanse for at eier av elektronisk kommunikasjonsnett skal være i stand til å styre og videreformidle radio- eller fjernsynstjenester med bruk av sitt eget adgangskontrollsystem uten å pådra seg unødvendige eller urimelige kostnader.

Overføring av funksjonell styring medfører at tilbyder av elektronisk kommunikasjonsnett skal kunne finne og eventuelt skifte ut elementer for adgangskontroll og bruke sitt eget system for adgangskontroll. Overføringen kan innbefatte hel eller delvis utskifting av de elementer som relaterer seg til bruken av adgangskontrollsystemet, eksempelvis elektronisk programguide.

Til § 4-4 *Krav til fremføring og videresending av digitale fjernsynstjenester i bredskjermformat*

Fjernsynstjeneste i bredformat er fjernsynstjeneste som helt eller delvis består av programmer som produseres og redigeres for å kunne vises i bredformat med full høyde. Formatet 16:9 er referansen for fjernsynstjenester i bredformat.

Til § 4-5 *Krav til brukerstyr for digital radio og fjernsyn*

Bestemmelsen er i hovedsak en videreføring av gjeldende lovgivning, jf. lov om standarder ved overføring av fjernsynssignaler § 4 første ledd.

I tilfeller der brukerstyret er leid, gjelder kravet om å gjengi signaler som er overført ukodet/ukryptert bare under forutsetning av at leietaker overholder gjeldende leieavtale. Utleier skal kunne stenge tilgangen til tjenestene hvis leietaker ikke overholder leieavtalen.

Til § 4-6 *Krav til radio- og fjernsynsapparater*

Bestemmelsen skal hindre at tilbyder av tilgang til elektronisk kommunikasjonsnett, tjenestetilbydere og utstyrproducenter begrenser funksjonaliteten i det åpne grensesnittet i digitale radio- og fjernsynsapparater. Den skal videre sikre at funksjonaliteten kan utvikles i takt med den teknologiske utviklingen.

Det er ønskelig å sikre at forbrukerne oppnår best mulig tilkoplingsmuligheter til digitale radio- og fjernsynsapparater. Interoperabilitet er et dynamisk begrep som stadig utvikles. Det er viktig å sikre at det på radio- og fjernsynsapparater finnes tilkoplingspunkt med tilhørende grensesnitt som er i stand til å overføre alle nødvendige deler av et digitalt signal, inkludert audio- og videostrømmer, informasjon om adgangskontroll, tjenester, programvaregrensesnitt og kopibeskyttelse.

Reguleringen krever at fjernsynsapparat skal ha minst ett tilkoplingspunkt med tilhørende grensesnitt som enten er standardisert av, eller i samsvar med en standard et anerkjent europeisk standardiseringsorgan har sluttet seg til, eller som samsvarer med en innarbeidet industristandard. For fjernsynsapparat beregnet på mottak av analog fjernsyn er CENELEC-standarden EN 50 049-1:1997 et eksempel på standard for et åpent tilkoplingspunkt. Tilsvarende standard for fjernsynsapparat beregnet på mottak av digital fjernsyn er referert i spesifikasjonen DVB-CI.

Til kapittel 5 Leveringspliktige tjenester

Formålet med forskriftens kapittel 5 er å gi nærmere bestemmelser om de leveringspliktige tjenestene. Bestemmelsene er gitt med hjemmel i ekomlovens kap. 5.

De leveringspliktige tjenester består av et sett av grunnleggende teletjenester som definert i lovens § 5-1. Tjenestene gjelder tilgang til offentlig telefontjeneste og

digitalt elektronisk kommunikasjonsnett over hele landet. Tilgangen til digitalt elektronisk kommunikasjonsnett innebærer at sluttbruker er tilknyttet en digital abonnentsentral og dermed kan få tilgang til Internet. Alle sluttbrukere har rett til å få tilgang til offentlig telefontjeneste i fastnettet fra minst en tilbyder. De leveringspliktige tjenestene gjelder også krav om at det skal tilbys offentlige betalingstelefoner, minst en landsomfattende nummeropplysningstjeneste, samt minst en landsomfattende telefonkatalog. De leveringspliktige tjenestene gjelder også særlige tiltak for funksjonshemmede og andre brukere med spesielle behov.

Etter ekomloven § 5-2 annet ledd kan det stilles nærmere krav til innholdet av de leveringspliktige tjenestene. Som følge av at omfanget av hva som skal være leveringspliktige tjenester avspeiler utviklingen i brukerbehov, teknologi og marked, vil det være behov for å foreta fortløpende vurderinger av hva som skal anses for å være leveringspliktige tjenester.

Kapittelet består blant annet av en rekke rettighetsbestemmelser som skal sikre at enhver sluttbruker har tilgang til leveringspliktige tjenester.

Til § 5-1 *Myndighetenes skjønnsutøvelse ved inngåelse av avtale eller pålegg om leveringspliktige tjenester*

Dersom markedet ikke sikrer levering av tjenestene, kan myndighetene etter EØS-regelverket benytte to metoder for å sikre tilbudet av leveringspliktige tjenester. Myndigheten kan velge å sikre leveringsplikten enten ved å inngå avtale med en eller flere tilbydere eller ved å gi pålegg tilbyder.

Den mest hensiktsmessige måten å sikre hensynet til de leveringspliktige tjenestene vil være at myndigheten inngår avtale med tilbyder om levering av disse forpliktelsene. I utgangspunktet vil det ikke bli betalt for levering med mindre leveringen fører til en byrde som må anses urimelig for tilbyderen. Selv om hovedregelen vil være at disse tjenestene skal sikres gjennom avtale, er det behov for en hjemmel til å pålegge tilbyder å tilby leveringspliktige tjenester.

I forskriften § 5-1 fremgår krav til myndighetenes skjønnsutøvelse ved inngåelse av avtale eller ved pålegg om leveringspliktige tjenester. Det slås fast at ved inngåelse av avtale eller ved pålegg om levering, skal det blant annet tas hensyn til tilbyders evne og vilje til å tilby tjenesten, om tjenestene vil bli tilbudt på en effektiv og kostnadsbesparende måte og konsekvenser for konkurransen i markedet. Dette innebærer blant annet at det skal tas hensyn til tilbyders økonomiske styrke og teknologiske forutsetninger for å tilby tjenesten. Leveringsplikten kan overdras til annen tilbyder dersom det gjennom en anbudskonkurranse (konkurransebasert eller sammenlignende utvelgelsesprosedyrer) fremgår at dette vil medføre en mulighet for tilgang til nett og tjenester til lavere kostnader.

Det følger forøvrig av EØS-regelverket⁷ at tilbudet skal sikres ved bruk av det minst inngripende tiltaket. Metoden skal i minst mulig grad forstyrre konkurransen og tiltak skal gjennomføres i samsvar med prinsipper om objektivitet og ikke-diskriminering. Alle aktører skal ha mulighet til å kunne tilby leveringspliktige tjenester gjennom mekanismer som det gis offentlig innsyn i og som sikrer at ingen tilbyder på forhånd er forhindret fra å kunne tilby tjenestene. Økt konkurranse og økte valgmuligheter gjør det mulig for mindre tilbydere å levere hele eller deler av de leveringspliktige tjenestene.

Metodene skal sikre at leveringsplikten ivaretas på en kostnadseffektiv måte, slik at den pris sluttbrukerne betaler som helhet baseres på de faktiske kostnader og til lavest mulig pris. På denne måten kan metodene anvendes som et middel for å bestemme nettokostnadene for de leveringspliktige tjenestene.

Til § 5-2 Tilgang til offentlig telefontjeneste og elektronisk kommunikasjonsnett
Dersom Post- og teletilsynet finner at en tilbyder påføres en urimelig byrde og tilbyder anmoder om det, kan kostnadene ved tilbud av leveringspliktige tjenester, jf. § 5-8, finansieres av fond eller ved at kostnadene deles mellom tilbydere som tilbyr tilsvarende leveringspliktig tjeneste. Bestemmelsen er en presisering av ekomloven § 5-1 første ledd nr. 1. Bestemmelsen skal sikre at all helårig bosetting og helårig næringsvirksomhet har tilgang til digitalt nett og offentlig telefontjeneste til rimelige vilkår.

Begrepet ”fast helårig bosetting” viser til det stedet man faktisk bor, det stedet som til vanlig betegnes som ens ”hjem”. For at bosettingen skal være ”fast”, må det foreligge en hensikt om å bli boende varig på stedet, i motsetning til opphold av midlertidig karakter. Midlertidig fravær avbryter ikke et etablert bosettingsforhold. Som utgangspunkt vil skattemessig bosted og bosted registrert i folkeregisteret svare til hva som skal regnes som ”fast helårig bosetting”. Samferdselsdepartementet antar imidlertid at det kan tenkes unntak fra dette utgangspunktet, begrunnet ut fra de særlige hensyn som leveringsplikten bygger på.

Begrepet ”fast helårig næringsvirksomhet” innebærer at næringsvirksomheten drives året rundt som hovednæring. Innholdet i dette begrepet er fastlagt gjennom praktiseringen av bestemmelser om dette i Telenors konsesjon, og vil innebære en videreføring av denne.

Post- og teletilsynet kan avgrense leveringsplikten nærmere, og i enkelttilfeller gjøre unntak for leveringsplikten på steder der den vil medføre en urimelig byrde for leveringspliktig tilbyder. Unntaksbestemmelsen skal sikre at tilbyder med leveringsplikt i enkelttilfeller ikke får svært høye kostnader ved etablering av tilbud til spesielt avsidesliggende steder og tilhørende meget kostbar utbygging, drift og

⁷ USO-direktivet artikkel 3

vedlikehold. Dette vil være en videreføring av den praksis som er knyttet til gjeldende regulering, herunder Telenors konsesjon.

Bestemmelsen annet ledd omhandler priser som gjelder levering av offentlig telefontjeneste til bosetting utenfor normalt leveringsområde som ikke er knyttet til helårlig næringsvirksomhet. Ved slik tilknytning vil tilbyder kunne kreve kunden for ekstrakostnaden for tilknytningen. Myndigheten kan med hjemmel i ekomloven § 5-1 annet ledd stille nærmere krav til priser til sluttbruker, samt geografisk enhetspris.

Loven og forskriften legger opp til teknologinøytralitet. I de tilfeller den leveringspliktige tilbyder velger å oppfylle leveringsplikten for offentlig telefontjeneste i fastnettet med trådløs tilknytning, skal dette ikke ha betydning for hva sluttbruker må betale for tjenestene. Sluttbruker skal ikke betale mer enn det den billigste løsningen koster. Trådløs tilknytning til bruker via for eksempel radiokommunikasjon kan i enkelte tilfeller representere et rimeligere og fullgodt alternativ til kabelforbindelse.

Til § 5-3 *Offentlige betalingstelefoner*

Bestemmelsen er en presisering av ekomloven § 5-1 første ledd nr. 2.

Leveringspliktig tilbyder skal etablere og opprettholde tilbud om betalingstelefoner, det vil si kort- og myntautomater i hele leveringsområdet til overkommelig pris. Dette gjelder også der slik tjeneste ikke er lønnsom som følge av liten trafikk, lite sentral beliggenhet eller andre særlige forhold.

Det skal være et godt og likeverdig tilbud av betalingstelefoner over hele landet. Leveringspliktig tilbyder skal tilpasse automattype til etter kundenes behov. Utviklingen av nye tjenestetilbud, blant annet den sterke veksten i bruk av mobiltelefondekning og høyere dekningsgrad for mobilkommunikasjon, kan medføre et redusert behov for betalingstelefon.

Det skal være mulig å anrope betalingstelefonen og telefonens nummer skal være oppslått og godt synlig i eller ved automaten.

Det skal være mulig å ringe nødnummer fra betalingstelefonen uten å bruke noen form for betalingsmiddel, dvs. hverken kort eller kontanter. Nummer til nødmeldingstjenester skal være godt synlig i eller ved telefonen.

Post- og teletilsynet kan kreve at det rapporteres årlig om antall betalingstelefoner, geografisk plassering, herunder fordeling på kommuner og fylker, betalingsmåter, driftstid og driftsopphør, inntekter og kostnader.

Til § 5-4 *Nummeropplysningstjeneste*

Bestemmelsen er en utdyping av ekomloven § 5-1 første ledd nr. 3.

Tilbyder med leveringsplikt skal tilby en nummeropplysningstjeneste som omfatter alle brukere av offentlig telefontjeneste i faste og mobile nett. Tjenesten skal være tilgjengelig for alle sluttbrukere, herunder brukere av offentlige betalingstelefoner. Det skal også tilbys en utenlandsopplysningstjeneste som omfatter abonnenter av offentlig telefontjeneste i andre land.

Nummeropplysningstjenesten skal omfatte opplysninger om alle sluttbrukere, med unntak av de sluttbrukere som har reservert seg mot oppføring, jf. utkastet § 6-2 Informasjon om sluttbrukere i opplysningssystem og katalog mv.

Til § 5-5 *Telefonkatalog*

Bestemmelsen er en presisering av ekomloven § 5-1 første ledd nr. 4.

Tilbyder med leveringsplikt skal tilby katalog som inneholder en hensiktsmessig oversikt over alle sluttbrukere av offentlig telefontjeneste i faste og mobile nett. Oversikten over sluttbrukere i mobile nett skal også omfatte såkalte kontantkortabonnementer, jf St.meld. nr 32 (2001-2002) jf. innst. S. nr. 192 (2002-2003). Katalog skal utgis i trykt og elektronisk form og oppdateres jevnlig, dvs. minst en gang i året.

Opplysningene som leveringspliktig tilbyder har ervervet fra andre tilbydere av offentlig telefontjeneste skal behandles på en ikke-diskriminerende måte. Plikten følger av USO-direktivet artikkel 5 (3). Det innebærer for eksempel at opplysninger om sluttbrukere som er mottatt fra andre tilbydere skal inntas i katalogen på samme vilkår som opplysninger mottatt fra egen virksomhet.

Til § 5-6 *Ytelser til funksjonshemmede og brukere med særlige behov*

Det er et viktig mål for myndighetene å tilrettelegge for at funksjonshemmede får tilgang til elektroniske nett og tjenester. Det bidrar til at de grupper av tjenester som ikke fremstår som direkte forretningsmessig lukrative, får tilgang til informasjonssamfunnet og elektroniske kommunikasjonstjenester på samme måte som andre brukere.

Elektroniske kommunikasjonstjenester for funksjonshemmede er et område i stadig utvikling, og det er viktig at det disponeres midler til forskning og prosjekter, som for eksempel "Øyetelefonprosjektet" og "Fjerntolking for døve på arbeidsplassen". Bestemmelsens formål er å videreføre krav om et visst forskningsnivå, utstyrkatalog over teleutstyr for funksjonshemmede og videreføring av særlige foranstaltninger som blant annet refusjonsordning for blinde og svaksynte som bruker opplysningstjenesten o.l.

Til § 5-7 *Oversikt og kontroll med sluttbrukers utgifter mv.*

Utpekt tilbyder av leveringspliktige tjenester skal tilby tjenestene som nevnt i første ledd under nr. 1 til 4. uten ekstra kostnader for sluttbruker. Listen er uttømmende.

I henhold til annet ledd skal sluttbruker skal gis anledning til å fastsette en øvre grense for trafikkostnader. Dersom grensen overskrides skal tilbyder varsle sluttbruker uten ugrunnet opphold.

Annet ledd søker å styrke sluttbrukernes vern mot å bli utsatt for svindel som forutsetter bruk av elektronisk kommunikasjon. EØS-regelverket inneholder ikke noe krav om at tilbydere med leveringsplikt har en plikt til å sperre for utgående anrop når påløpte kostnader overstiger et nivå bestemt av sluttbrukeren. Det forutsettes imidlertid at slik regulering kan være aktuelt ved en fremtidig endring av regelverket. På bakgrunn av saker som har versert for blant annet Teleklagenemnda og Teletorgrådet, hvor sluttbrukere har blitt utsatt for såkalt ”modemkidnapping” i forbindelse med surfing på Internet, er det myndighetens oppfatning at det kan være behov for å gjennomføre en slik bestemmelse allerede nå. Med modemkidnapping forstås at Internet-opkoblingen endres uten sluttbrukerens vitende, slik at det påløper høye kostnader. Tidligere har sluttbrukerne alene måttet bære risikoen for å bli utsatt for slik og andre former for svindel. Ved å innføre bestemmelsen i annet ledd vil risikoen bli bedre fordelt mellom tilbyder og sluttbruker. Bestemmelsen vil dessuten gi tilbydere et sterkere incitament til å utvikle teknologi som kan motvirke svindelforsøk ved bruk av elektronisk kommunikasjon.

Det vises i denne forbindelse til at det i Sverige er foreslått innført en tilsvarende bestemmelse. Bestemmelsen er der ikke ment å omfatte mobil telefontjeneste. Dette begrunnes blant annet med at sluttbrukerne her vil kunne sikre seg mot uforutsette høye telefonregninger ved bruk av kontantkort. For store kundegrupper vil dette imidlertid være langt mer kostbart enn ordinære mobilabonnementer. Det er derfor ønskelig at plikten til å sperre når et fastsatt kostnadsnivå er nådd, også bør omfatte mobil telefontjeneste.

Det forutsettes at tilsynet med sluttbrukers utgifter i forhold til den øvre grensen for variable kostnader han har fastsatt, skjer automatisk. I noen tilfeller vil tilbyderne ikke ha tilgang til trafikkdata før etter at tjenesten er konsumert. I uttrykket ”ugrunnet opphold” i forskriften er det tatt høyde for at det i slike tilfeller ikke inntreer noen plikt for tilbyder til å sperre for utgående anrop før denne har mottatt den nødvendige trafikkdatainformasjonen.

Til § 5-8 *Beregning av kostnader ved leveringspliktige tjenester*

Det følger av ekomloven § 5-2 at tilbyder etter § 5-1 som påføres en urimelig byrde ved å tilby leveringspliktig tjeneste etter visse vilkår har krav på kostnadsdekning. Tilbyder må legge frem en beregning over nettokostnadene knyttet til de leveringspliktige tjenestene.

Tilbyder må dokumentere at nettokostnadene utgjør en urimelig byrde. Det er bare nettokostnadene som kan dekkes av en eventuell finansieringsordning. Det er ikke enhver byrde som skal kompenseres, kun urimelige byrder. Kostnadene skal beregnes særskilt for hver leveringspliktig tjeneste.

Nettokostnadene ved levering er forskjellen mellom kostnadene ved levering med leveringsplikt og levering uten leveringsplikt. Ved beregningen skal immaterielle og indirekte fordeler, for eksempel mulige markedsfordeler, også tas i betraktning. Post- og teletilsynet avgjør hva som skal regnes som nettokostnader ved levering og om dette utgjør en urimelig byrde. Regnskapet skal verifiseres av Post- og teletilsynet eller en uavhengig instans utpekt av tilsynet. Beregningen av kostnader skal være offentlig.

Til § 5-9 *Finansiering av leveringspliktige tjenester*

Det følger av ekomloven § 5-2 første ledd at når tilbyder etter § 5-1 påføres en urimelig byrde ved å tilby leveringspliktig tjeneste og tilbyder anmoder om det, kan kostnadene dekkes av et finansieringsfond. Post- og teletilsynet kan pålegge tilbyder å bidra til et finansieringsfond. Post- og teletilsynet kan bestemme å ikke kreve bidrag fra tilbyder dersom nasjonal omsetning ikke overstiger en grense fastsatt av tilsynet.

Den finansielle byrden må være av en slik størrelse at ikke kostnadene ved å sette opp en finansieringsordning gjør finansieringsordningen uhensiktsmessig.

Anbudskonkurranse skal avholdes dersom leveringspliktig tjeneste finansieres gjennom et finansieringsfond.

Eventuelle utgifter i forbindelse med deling av omkostningene ved leveringspliktige tjenester skal skilles ut fra de øvrige utgifter og anføres særskilt for den enkelte tilbyder. Slike utgifter kan⁸ bare pålegges tilbydere som tilbyr tjenester som det er innført en finansieringsordning for.

Til § 5-10 *Rapportering*

Post- og teletilsynet kan kreve at leveringspliktig tilbyder skal gjennomføre rapporteringer og herunder fremskaffe nødvendige opplysninger og dokumentasjon.

Til kapittel 6 Nummer

Til § 6-1 *Nummervisning*

Bestemmelsen regulerer plikten til å tilby nummervisning, og følger av EØS-regelverket⁹. Etter gjeldende rett er tilsvarende plikt regulert i Telenors konsesjon. Plikten foreslås nå utvidet til å omfatte alle tilbydere av offentlig telefontjeneste.

⁸ USO-direktivet artikkel 13 nr. 4

⁹ USO-direktivet artikkel 29, jf. Annex I, B (b)

Videre regulerer bestemmelsen sluttbrukers rett til å reservere seg mot A-nummervisning. Dette er en videreføring av gjeldende bestemmelse i offentlignettforskriften § 2-10 annet ledd. Bestemmelsen skal også å bidra til at sluttbruker skal kunne unngå uønskede anrop. Det foreslås derfor innført en plikt for tilbyder til å tilby en tjeneste som gjør det mulig for sluttbruker å på forhånd avvise uidentifisert anrop. I tillegg foreslås innført en reservasjonsrett for anropt sluttbruker mot visning av det nummer hvor anropet faktisk blir terminert. Dette vil særlig ha praktisk betydning ved viderekopling. Dersom anropende sluttbruker får vite hvor samtalen termineres i fastnettet vil denne sluttbruker til enhver tid ha anledning til kontrollere hvor den/de personer det ringes til oppholder seg. Ved å innføre denne form for reservasjonsrett vil denne form for ”overvåkning” kunne unngås. Disse tjenestene skal tilbys vederlagsfritt. Innføring av plikten til å tilby disse tjenestene følger av EØS-regelverket¹⁰.

Til § 6-2 *Informasjon om sluttbrukere i opplysningssystem og katalog mv.*

En tilsvarende bestemmelse ble sendt ut på høring fra Post- og teletilsynet 05.07.02 ifm. utkast til endringer i offentlignettforskriften og nummerforskriften.

Tilbyder av offentlig telefontjeneste skal føre oversikt over sluttbrukers navn, adresse og nummer/adresser for tjenesten. For tilbyder av mobilkommunikasjon innebærer dette en plikt til også å føre oversikt over kontantkortabonnenter. Det vises i denne sammenheng til St.meld. nr 32 (2002-2002) og Innst. S nr. 192 (2002-2003).

Opplysningene mellom tilbydere skal blant annet gis til kostnadsorienterte priser.¹¹

Bestemmelsene om sluttbrukeres rettigheter er nye og følger av EØS regelverket¹². Bestemmelsene harmonerer godt med sentrale prinsipper i gjeldende norsk personvernlovgivning, og gir de registrerte stor grad av rett til å motta informasjon om og kontrollere bruken av opplysninger om seg selv i forhold til alminnelig tilgjengelig katalog og nummeropplysning for øvrig.

Til § 6-3 *Plikt til å utveksle relevant nummeropplysningsinformasjon*

Bestemmelsen er en videreføring av nummerforskriften § 12, med enkelte endringer i annet og tredje ledd.

I henhold til annet ledd foreslås det i motsetning til tidligere en plikt til å identifisere de registrerte juridiske personene ved organisasjonsnummer, dersom tilbyder av offentlig telefontjeneste besitter denne informasjonen. Hensynet bak dette er at opplysningen er viktig som koblingsnøkkel ved kvalitetskontroll og verdiøkning av dataene, operasjoner som igjen er av avgjørende betydning for kvaliteten på den tjenesten som tilbys ut i markedet.

¹⁰ Direktiv 2002/58/EF artikkel 8

¹¹ USO-direktivet, fortalen punkt 35.

¹² Direktiv 2002/58/EF artikkel 12 om abonnentsfortegnelser.

Annet ledd sett i sammenheng med § 6-2 annet ledd viser at den registrerte kan velge hvilke opplysninger han ønsker å stå oppført med. Sluttbruker kan dermed begrense omfanget av hvilke opplysninger som er tilgjengelig for nummeropplysningsvirksomhet, uten å måtte reservere seg mot utlevering av opplysninger til bruk i slik virksomhet. Utlevering av de opplysninger som er listet i bokstav a til j er betinget av at den registrerte ikke har reservert seg mot utlevering av noen av opplysningene.

Bestemmelsen er ikke ment å ha noen innskrenkende virkning på rettigheter de registrerte er gitt i medhold av lov om behandling av personopplysninger 14. april 2000 nr. 31.

Til § 6-4 Tilleggsfunksjoner knyttet til offentlig telefontjeneste

Moderne teknologi i elektroniske kommunikasjonsnett gjør det mulig å benytte en rekke tilleggsfunksjoner knyttet til offentlig telefontjeneste. Ved tilbud av offentlig telefontjeneste bør tilbyder derfor tilby enkelte tjenester som er spesielt nært knyttet til bruk av telefontjenesten. Slike tilleggsfunksjoner skal omfatte mulighet for sperring av utgående samtaler, direkte innvalgsfunksjoner og viderekopling av samtaler.

Når det gjelder viderekoplingstjenester må imidlertid hensynet til sluttbrukers personvern ivaretas. Tilbyder av offentlig telefontjeneste skal derfor gjøre det mulig for sluttbruker å reservere seg mot automatisk viderekopling av samtaler fra tredjepart til eget terminalutstyr.

Tonesignalering, DTMF – ”dual tone multi frequency”, er normalt tilgjengelig i moderne telefonsystemer og benyttes i stor grad mellom sluttbrukers terminalutstyr og ulike typer tjenesteplattformer. Dette gjelder typisk for tilleggsfunksjoner og tjenester som tilbys av nettoperatør, men også for tjenester som leveres av eksterne tjeneste- og innholdsleverandører, for eksempel taxibestilling, banker og bokklubber. Manglende støtte for tonesignalering vil være uheldig, fordi det kan begrense sluttbrukers tilgang til ulike tjenester, og det foreslås derfor å etablere en plikt å tilby dette¹³.

Til § 6-5 Valg av alternativ tilbyder av offentlig telefontjeneste

En tilsvarende bestemmelse ble sendt ut på høring fra Post- og teletilsynet 05.07.02 ifm. utkast til endringer i offentlignettforskriften og nummerforskriften.

Tilbyder av tilgang til offentlig telefontjeneste som har sterk markedsstilling på markedet for slik tjeneste, jf § 2-1, har plikt til å tilby forvalg ved bruk av prefiks for enkeltsamtaler. Plikten etter denne bestemmelsen gjelder uavhengig av om markedet for offentlig telefontjeneste er lokalt, nasjonalt, eller internasjonalt avgrenset. Plikten omfatter tilbyder i faste og mobile nett og kan gjelde både tilbyder med eget aksessnett og tilbyder som videreselger offentlig telefontjeneste. Dette er formelt sett en endring i

¹³ USO-direktivet artikkel 29, jf. Annex I, B (a).

forhold til gjeldende rett, idet plikten nå bare vil gjelde tilbyder med sterk markedsstilling.

I annet ledd fastsettes det en plikt for tilbyder med sterk markedsstilling i fastnettet til å tilby fast forvalg. Denne plikten er en videreføring av gjeldende rett, men også denne plikten er nå innskrenket til bare å gjelde for tilbydere med sterk markedsstilling.

Adgangen til å gjøre unntak fra krav til forvalg, jf. gjeldende offentlignettforskrift § 4-4, foreslås også videreført. Det innebærer at det kan gjøres unntak fra krav til forvalg, både ved prefiks for enkeltsamtale og fast forvalg, dersom tekniske eller økonomiske forhold tilsier det. Forhold som kan begrunne unntak fra plikten til forvalg kan f.eks. være at et slikt krav vil kunne hindre nyetableringer eller gjøre det vanskelig for mindre aktører å hevde seg i markedet.

Alle tilbydere av offentlig telefontjeneste har rett til å bli forvalgt tilbyder, dersom de ønsker det og selv har lagt til rette for det.

Til § 6-6 *Krav til tilbud om fast forvalg*

En tilsvarende bestemmelse ble sendt ut på høring fra Post- og teletilsynet 05.07.02 ifm. utkast til endringer i offentlignettforskriften og nummerforskriften.

Plikten til fast forvalg gjelder i dag bare i faste nett med grunnlag i vedtak 13. desember 2000 fra Post- og teletilsynet. Hvilke nummerserier som er omfattet av fast forvalg i dag følger av Post- og teletilsynets. I dag omfattes samtlige nummer som er omfattet av den nasjonale nummerplanen med følgende unntak:

- nummer med reversert taksering, nummerserie 800 xx xxx
- nummer med "skurtakst", nummerserie 820 4x xxx
- nummer for telestemming med engangstakst, nummerserie 829 4x xxx
- standardiserte spesialnummer, nummerserie 100-189
- tilbyderspesifikke spesialnummer, nummerserie 19x.

Det er på nåværende tidspunkt ikke aktuelt å innføre plikt til fast forvalg i mobile nett. Det foreslås derfor at gjeldende regler videreføres.

Bruk av prefiks for enkeltsamtale skal overstyre fast forvalg.

Kravet om å tilby fast forvalg innebærer en plikt til å tilby andre tjenester uavhengig av om sluttbruker velger en annen tilbyder for sin trafikk. Forslaget annet ledd presiserer dette. Det er imidlertid kun ved "unødvendige begrensninger" av retten til fast forvalg bestemmelsen får anvendelse. Ordlyden er altså fleksibel og inneholder et visst rom for skjønn.

Utgangspunktet er at tilbyder med sterk markedsstilling ikke skal kunne sette som vilkår for å gi et tilbud at kunden ikke benytter fast forvalg til annen tilbyder. Noen

tjenester kan forutsette at trafikken er i tilbyders eget nett. Forslaget åpner derfor for at tjenester eller produkter som innebærer nødvendige begrensninger i retten til å velge fast forvalg kan tilbys, så fremt det er nødvendig for levering av tjenesten. Siden utviklingen av nye tjenester og tekniske løsninger skjer raskt, er det vanskelig å fastsette detaljerte og konkrete kriterier for når kravet til nødvendighet er innfridd. Det må bero på en konkret vurdering i det enkelte tilfelle. Det er særlige tekniske forhold som omfattes av dette unntaket. Det vil også være relevant å vurdere om eventuelle bindinger kan ha innvirkning på konkurransen i markedet. Andre forhold, som stordriftsfordeler og lignende, vil ikke være tilstrekkelig. Hovedregelen er at det ikke er adgang til å koble kjøp av en særskilt tjeneste til kjøp av trafikk. Det er derfor tilbyder som leverer tilgang til offentlig telefontjeneste som må godtgjøre at det er nødvendig å begrense tilbudet om fast forvalg.

Det er grunn til å påpeke at kravet om at forvalg skal tilbys uavhengig av andre produkter er viktigst i det private markedet, og at i forhandling mellom to profesjonelle parter hvor det finnes reelle valgmuligheter er dette mindre viktig.

Det er betydningsfullt at forbudet mot koblingssalg går frem av forskriften. Slik forslaget er utformet er det adgang til å unnta de tilfeller hvor det er nødvendig å knytte trafikk til tilgang som for eksempel ved tilbud av omfattende pakkeløsninger i bedriftsmarkedet, jf. om "unødvendige begrensninger" ovenfor. Dersom det er behov for å gjøre unntak fra plikten til å tilby fast forvalg, kan det gjøres i medhold av utkastet.

Til § 6-7 Gjennomføring av fast forvalg

En tilsvarende bestemmelse ble sendt ut på høring fra Post- og teletilsynet 05.07.02 ifm. utkast til endringer i offentlignettforskriften og nummerforskriften.

Hensynet bak første ledd er å kunne dokumentere samtykke. Første ledd setter krav til skriftlig fullmakt før fast forvalg etableres. Bakgrunnen for dette er en rekke praktiske problemstillinger som har oppstått der sluttbruker mot sin vilje har fått en ny tilbyder ved etablering av fast forvalg. Kravet til skriftlighet vil være tilfredsstillende ved elektronisk skriftlighet inkludert e-post, SMS osv. Høringsinstansene ber særskilt kommentere kravet til skriftlighet.

Annet ledd forutsetter at etablering eller endring av fast forvalg er gjennomført innen fem virkedager etter at korrekt anmodning er mottatt. Det vil kunne forekomme tilfeller hvor sluttbrukeren har rett til å angre etableringen eller endringen av fast forvalg i tråd med bestemmelsene i angrerettsloven. Det forutsettes at tilbydere i avtaler seg i mellom avklarer de problemstillinger som måtte oppstå i slike situasjoner, herunder hvem som skal bære kostnadene og eventuelle andre problemstillinger som måtte oppstå i slike situasjoner.

Tredje ledd er først og fremst en kodifikasjon av de forutsetninger som er lagt til grunn i forbindelse med etableringen av ordningen med fast forvalg. Bestemmelsen vil imidlertid også få anvendelse på opplysninger som overlates originerende tilbyder i forbindelse med f. eks. ordningen med videresalg av abonnement.

Bestemmelsen er legislativt begrunnet i hensynet til konkurranse på like vilkår i tillegg til personvern hensyn. Den skal hindre at skjevheten som foreligger mellom originerende tilbyder og forvalgt tilbyder mht. informasjonstilgang, i strid med personverninteresser, utnyttes som en konkurransefordel av originerende tilbyder.

Bestemmelsen innebærer typisk at enheter/saksbehandlere hos originerende tilbyder som driver såkalte winback-aktiviteter avskjæres fra muligheten til å bruke opplysninger om kundeforhold mottatt fra forvalgt tilbyder uten at kunden har samtykket til dette.

Til § 6-8 *Ansvar for kostnader ved fast forvalg*

En tilsvarende bestemmelse ble sendt ut på høring fra Post- og teletilsynet 05.07.02 ifm. utkast til endringer i offentlignettforskriften og nummerforskriften.

Dagens ordning for ansvar for kostnader foreslås opprettholdt. Tilbyder av offentlig telefontjeneste skal bære sine egne kostnader ved å legge til rette for å etablere fast forvalg, herunder kostnader for oppgradering av sentraler og støttesystemer, testing, opplæring av personell og lignende. Kostnadene ved å etablere fast forvalg for en sluttbruker kan tilbyder som leverer tilgang kreve dekket av forvalgt tilbyder. For å gjøre situasjonen oversiktlig for sluttbruker, og for å gjøre det enklere å skifte tilbyder, er det viktig at tilbyder som leverer tilgang til sluttbruker ikke kan kreve betaling direkte av sluttbruker. Det siste fremgår av ekomloven § 4-11, og er tatt med av pedagogiske hensyn.

Til § 6-9 *Plikt til tilbyderportabilitet*

Bestemmelsene om tilbyderportabilitet foreslås flyttet fra forskrift 2. juni 1997 nr. 560 om tildeling og bruk av nummer, nummerserier, navn og adresser for telenett og teletjenester (nummerforskriften). Det anses mer hensiktsmessig å ha bestemmelsene i ny nettforskrift, idet tjenestetilbudet er det sentrale i denne sammenheng, og ikke nummerforvaltning.

Bestemmelsen foreslås endret både strukturelt og materielt sammenholdt med tilsvarende bestemmelse i nummerforskriften § 19a. For å gjøre bestemmelsene om tilbyderportabilitet mer oversiktlige og anvendelige for brukerne foreslås nummerforskriften § 15 tredje ledd om at standardiserte spesialnumre skal være tilbyderportable, inntatt her

Videre foreslås endret *henvisning* til hvilke numre som er tilbyderportable. I nummerforskriften § 19a fremgår at numre for "telefon og tilsvarende tjenester" skal

kunne porteres. Denne henvisningen er noe upresis, og det foreslås derfor å henvise direkte til ”forskrift 2. juni 1997 nr. 560 om tildeling og bruk av nummer, nummerserier, navn og adresser for telenett og teletjenester § 13”. Endringen klargjør at det er numre i nummerplan for telefoni m.m. (E. 164) som skal kunne porteres. Også dette forslaget er kun av strukturell betydning.

Utgangspunktet bør være at så mange numre som mulig skal være portable, med mindre særlig grunner tilsier det motsatte. Enkelte av unntakene fra plikten om tilbyderportabilitet foreslås derfor å falle bort. Det gjelder numre til personsvertjenester (811, 812, 813 og 814) og numre til Internet-baserte telefontjenester (85x). Numrene til personsvertjenester er i liten grad synlig for brukerne, noe som kan innebære at det ikke er særlig behov for å kunne portere disse numrene. Det antas heller ikke å foreligge tekniske grunner til at disse ikke skal kunne porteres. Det kan videre nevnes at mobilnumre som brukes til samme tjenester i dag er tilbyderportable. Det foreslås derfor at numre til personsvertjenester (811, 812, 813 og 814) skal være tilbyderportable.

Det foreslås at også numre til Internet-basert telefoni skal være omfattet av plikten til tilbyderportabilitet. Slike nummer var tidligere unntatt disse numrene fra plikten til tilbyderportabilitet. I dag har bare noen få tilbydere slike nummer.

Betegnelse ”nummer for engangsfakturering på teletorg” og ”nummer for telestemming med engangstakst”, jf. nummerforskriften § 19a, foreslås slått sammen til fellesbetegnelsen ”nummer for fellesfakturerte tjenester med engangstaksering”, jf. ekomloven § 2-12 Fellesfakturerte tjenester og merknaden til denne. Endringen er av strukturell betydning.

Samferdselsdepartementet ber spesielt om synspunkter på innføring av tilbyderportabilitet for numrene til personsvertjenesten og numrene til internettbasert telefoni. Videre ber vi om synspunkter på hvor lang tid tilbyderne eventuelt trenger for å implementere disse endringene.

Til §§ 6-10 Gjennomføring av tilbyderportabilitet og 6-11 Ansvar for kostnader ved tilbyderportabilitet

Tilsvarende bestemmelse om tilbyderportabilitet ble sendt ut på høring fra Post- og teletilsynet 05.07.02 ifm. utkast til endringer i offentlignettforskriften og nummerforskriften.

Forslaget til §§ 2-10 og 2-11 er basert på nummerforskriften §§ 19b, 19c, og 19d. Noen begreper er endret sammenholdt med tilsvarende bestemmelser i nummerforskriften uten at dette har noen materiell betydning. Endringene er gjort for å klargjøre bestemmelsene. Kravet i § 6-10 om at mottakende tilbyder skal innhente *skriftlig* fullmakt til flytting av nummer til annen tilbyder har tidligere vært på høring. Vedrørende kravet til skriftlighet se merknader til § 6-7. Dette er i samsvar med

forslaget om å kreve skriftlig fullmakt for å etablere fast forvalg og begrunnelsen er den samme.

Til kapittel 7 Kommunikasjonsvern mv.

Til § 7-1 *Behandling av trafikkdata*

Bestemmelsen må ses i sammenheng med ekomloven § 2-7 annet ledd samt generelle regler i eller i medhold av personopplysningsloven. Utgangspunktet her er at det ikke kreves samtykke for behandling av trafikkdata når behandlingen alene skjer for å gjennomføre den aktuelle elektroniske kommunikasjon eller for faktureringsformål.

Bestemmelsen supplerer lovens bestemmelse med å angi hvem som er berettiget til å behandle trafikkdata. Den angitte gruppe er hentet fra EØS-regverket¹⁴. Ved at kun et begrenset utvalg personer får tilgang til trafikkdataene antas det at risikoen for personvernkrænkelser reduseres.

Til § 7-2 *Behandling av lokaliseringsdata*

Enkelte former for lokaliseringsdata vil også være trafikkdata. Behandlingen av slike data vil være omfattet av forskriften § 7-1. For lokaliseringsdata som ikke omfattes av definisjonen av trafikkdata er det derimot bestemmelsen i § 7-2 som gjelder. Bestemmelsen vil typisk gjelde for lokaliseringsdata som er mer presise enn det som er nødvendig for å overføre kommunikasjon i et elektronisk kommunikasjonsnett eller for fakturering av slik overføring.

Utgangspunktet etter denne bestemmelsen er at lokaliseringsdata ut over trafikkdata kun kan behandles i anonymisert form. Dersom dataene skal behandles i ikke-anonymisert form krever dette samtykke fra brukeren. Det er presisert at behandlingen kun gjelder det omfang og tidsrom som er nødvendig for å levere en elektronisk kommunikasjonstjeneste som omfatter mer enn offentlig telefontjeneste. EØS-regelverket¹⁵ nevner persontilpassede trafikkopplysninger og bilistveiledning som eksempel på slike tjenester.

I tillegg til personer med fullmakt fra tilbyder av elektronisk kommunikasjonsnett som anvendes for tilbud av offentlig elektronisk kommunikasjonstjeneste eller tilbyder av slik tjeneste, kan behandling av slike data også gjøres etter fullmakt fra annen som leverer en elektronisk kommunikasjonstjeneste som omfatter mer enn offentlig telefontjeneste.

Til § 7-3 *Behandling av informasjonskapsler mv.*

¹⁴ Direktiv 2002/58/EF artikkel 6

¹⁵ Direktiv 2002/58/EF

Hensynet bak bestemmelsen er å sikre brukeren et visst kommunikasjonsvern, ved at bruker skal gis eksakt og helhetlig informasjon om formålet med informasjonskapsler og skal gis mulighet til å avslå bruken av dem.

Av bestemmelsens andre punkt fremgår det at lagring av elektroniske sertifikater i brukers utstyr av sikkerhetsmessige grunner vil være tillatt. Dette kan være aktuelt for bl.a. nettbanker.

Til § 7-4 Samtykke

Det er presisert at samtykke som eventuelt må innhentes for å behandle trafikk- eller lokaliseringsdata, skal forstås på samme måte som i personopplysningsloven. Dette innebærer bl.a. at samtykket må være klart, aktivt og informert. Når det gjelder kravet til informasjon fra tilbyder er dette av pedagogiske hensyn ytterligere presisert i bestemmelsens første ledd annet punktum. Det er videre forutsatt at samtykket enkelt og vederlagsfritt skal kunne trekkes tilbake av brukeren.

I forhold til lokaliseringsdata som omfattes av § 7-2 skal det, i tillegg til adgang til et generelt tilbakekall, legges til rette for at brukeren midlertidig skal kunne trekke tilbake sitt samtykke. Dette kan være aktuelt for å unngå at andre kan få kjennskap til lokaliseringen av brukeren for hver enkelt oppkopling til nettet eller ved hver enkelt bruk av tjenesten. Bestemmelsen søker å gjennomføre forpliktelser som følger av EØS-regelverket¹⁶.

Til kapittel 8 Sikkerhet og beredskap

Formålet med dette kapitlet er å bidra til at *nødvendige* kommunikasjonstjenester er tilgjengelige for å støtte utøvelse av samfunnsviktige oppgaver i krise- og beredskapssituasjoner. I situasjoner hvor det kan oppstå knapphet på kommunikasjonsressurser skal bestemmelsene bidra til å sikre riktig disponering av kommunikasjonsressursene. Dette betyr at for oppgaver hvor kommunikasjonstjenester er en kritisk innsatsfaktor, må det etableres rutiner og planer for situasjoner hvor dette tjenestetilbudet blir svekket eller avskåret. Forskriften har til hensikt å sikre kommunikasjonstjenester for bruker med samfunnskritisk funksjon, og vil bidra til en generell heving av sikkerhet og beredskapsnivået i offentlige kommunikasjonsnett.

I henhold til ekomloven § 2-10 fjerde ledd skal tilbydere i utgangspunktet dekke kostnader ved sikkerhets- og beredskapstiltak. Tilbyders reelle merkostnader forbundet med levering av sikkerhets- og beredskapstiltak, skal kompenseres av staten med basis i fyldestgjørende dokumentasjon som fremskaffes av tilbydere. I Stortingsbehandlingen av ekomloven ble det lagt til grunn at myndigheten fastsetter eventuell kompensasjon i det enkelte tilfelle.

¹⁶ Jf. krav til samtykke i direktiv 2002/58/EC artiklene 6 og 9

Tilbyderne er avhengig av å inneha et visst sikkerhetsnivå i egne nett for å kunne sikre sine kunder trygge og gode tjenester over tid. Investeringer i nettsikkerhet er derfor en innsatsfaktor for å kunne produsere attraktive tjenester som brukerne vil ha i et konkurranseutsatt marked. Brukere med samfunnskritisk funksjon er avhengig av å benytte tilbydere som kan tilby kommunikasjon med nødvendig sikkerhet i krise- og beredskapssituasjoner. Tilbydere som kan tilfredsstille dette behovet hos brukere med samfunnskritiske funksjoner vil derfor lettere kunne få denne type kunder. Departementet forutsetter derfor i utgangspunktet at kostnadene forbundet med dette kapitlet i stor grad er kostnader knyttet til kommersielle interesser som derfor skal dekkes av tilbydere.

Kapitlet tar for seg tiltak som er av generell karakter for et utvalg av tilbydere.

Til § 8-1 Opplysningsplikt

I denne bestemmelsen foretas en avgrensning av hvilke tilbydere som omfattes av bestemmelsene i dette kapitlet. Utgangspunktet for bestemmelsene i kapitlet er å sikre opprettholdelse av elektroniske kommunikasjonstjenester til samfunnskritiske funksjoner.

Bestemmelsen pålegger plikt på nærmere definert tilbyder til å inneha en oversikt over egne brukere som har samfunnskritiske funksjoner. Med bruker med samfunnskritisk funksjon menes offentlig eller privat bruker som myndighetene har pålagt oppgaver for videreføring av samfunnets funksjonsevne i krise- og beredskapssituasjoner. Oppgaver vil i hovedsak være å anse som pålagt dersom oppgavene følger av krav gitt i eller i medhold av lov. Tilsvarende inneholder bestemmelsene en plikt for brukerne til å gi opplysning om behov for nødvendig elektroniske kommunikasjonstjenester for å utføre pålagte beredskapsoppgaver.

Første ledd bokstav a angir hovedutvalget av tilbydere som er underlagt plikt etter bestemmelsen til å være tilbydere som leverer kommunikasjonstjenester til virksomheter med samfunnskritiske funksjoner. Enhver tilbyder som har slike brukere skal føre oversikt uavhengig av antall brukere i denne kategori.

Bokstav b dekker tilbydere av overføringskapasitet til tilbydere omfattet av bokstav a. Bakgrunnen for bokstav b er at slike tilbydere kan være av avgjørende betydning for tjenesteproduksjon til tilbyder etter bokstav a.

I tillegg kan tilbydere som av andre grunner anses som betydningsfulle bli omfattet av forskriften, jfr. bokstav c. Bokstav c kan eksempelvis komme til anvendelse for tilbydere som har mange privatkunder, eller geografisk dominerende rolle. Post- og teletilsynet kan i tvilstilfeller avgjøre om en tilbyder av andre grunner anses betydningsfull for samfunnet.

Annet ledd

Hensikten med dette leddet å sikre en felles forståelse hos kunde og tilbyder om hvilke elektroniske kommunikasjonstjenester som er samfunnskritiske. I annet ledd pålegges virksomheter med samfunnskritiske funksjoner å informere om hvilke elektroniske kommunikasjonsbehov som er nødvendige for å utføre pålagte beredskapsoppgaver.

Bestemmelsen legger opp til en ansvarsdeling mellom tilbyder og bruker. Ansvaret for å innhente og oppbevare informasjonen er lagt til tilbyderne. Ansvaret om å informere tilbyder om nødvendige elektroniske kommunikasjonstjenester for å utføre pålagte beredskapsoppgaver er lagt til bruker.

Til § 8-2 Beredskapsplaner og -øvelser

Bestemmelsen skal sikre at tilbyder lager beredskapsplaner for utilsiktede hendelser i nettet. Bestemmelsen pålegger også tilbyder å gjennomføre nødvendige tiltak, herunder delta i beredskapsøvelser arrangert av myndigheten.

Første ledd slår fast at tilbyder skal planlegge for opprettholdelse av viktige elektroniske kommunikasjonstjenester. Hvilke tjenester dette gjelder skal være registrert hos tilbyder ut fra den registreringsplikt som er definert i § 8-2. Hensikten med dette er å legge føringer på beredskapsarbeid og – planer hos den enkelte tilbyder.

Annet ledd gir myndigheten mulighet for tilgang til planene. Post- og teletilsynet fører tilsyn med planene og kan kreve endringer. Bestemmelsen legger ikke opp til en godkjennelsesordning. Hensikten er at myndigheten gjennom innsyn i planene hos ulike tilbydere skal kunne danne seg et bilde av den totale beredskapssituasjon, herunder gjennomføringen av første ledd.

Tredje ledd pålegger tilbyder å delta i relevante beredskapsøvelser arrangert av myndigheten. Myndigheten ønsker i utgangspunktet å avtale deltagelse i beredskapsøvelser med den enkelte tilbyder. Krav om deltagelse skal bare benyttes der det viser seg nødvendig overfor tilbydere som ikke ønsker å samarbeide.

Til § 8-3 Nasjonal autonomi

Hensikten med denne bestemmelsen er å sikre at kritiske elektroniske kommunikasjonstjenester skal kunne opprettholdes med ressurser som er underlagt nasjonal lovgivning og kontroll.

I daglig drift gis det full mulighet til å benytte ressurser utenfor norsk territorium for drift og tjenesteproduksjon, men man skal kunne opprettholde nødvendige nasjonalt tjenestetilbud uten bruk av ressurser lokalisert i andre land.

Ordene ”nødvendige tjenestetilbud” i første ledd peker direkte tilbake til § 8-1 og går på tjenestetilbud for å opprettholde pålagte beredskapsoppgaver hos virksomheter med samfunnskritiske funksjoner.

Det understrekes at kravet gjelder tilbud av elektroniske kommunikasjonstjenester til bruker med adresseinformasjon (telefonnummer, domenenavn,..) i henhold til norsk nummerplan og som fysisk befinner seg på norsk territorium. I denne avgrensningen ligger bl.a. at norske mobilabonnenter som befinner seg utenfor landets grenser ikke er omfattet. Likeledes er utenlandske mobilabonnenter på norsk territorium ikke omfattet.

Annet ledd gir myndigheten mulighet til å pålegge tilbyder å iverksette nasjonal autonom drift som beskrevet i første ledd. Slikt pålegg kan bare gis i krise- og beredskapssituasjoner.

Bestemmelsen avgrenser ikke muligheten for tjenestetilbydere med ressurser for tjenesteproduksjon lokalisert i andre land, til å tilby tjenester innefor landets grenser. Slike tilbydere må imidlertid ha planer for håndtering av brukere med samfunnskritiske funksjoner etter § 8-1. Dette kan f.eks skje gjennom avtaler med andre tjenestetilbydere som kan overta tjenesteproduksjonen.

Til § 8-4 Prioritering av tjenestetilbud

Bestemmelsen stiller krav til hvordan ressurser i nettet skal utnyttes i situasjoner hvor det blir knapphet på disse. Dette kan være tilfeller hvor det blir kapasitetsbegrensninger i overføringsnettet og man må gi prioritet for noe trafikk fremfor annen trafikk. Det kan også være situasjoner hvor bruker har mistet sitt tjenestetilbud og hvor det blir snakk om prioritering av rekkefølgen bruker skal få tilbake sitt tjenestetilbud.

Oppfyllelse av dynamisk samtaleprioritet til erstatning for VPT- ordningen, er ikke tenkt løst gjennom denne bestemmelsen.

Til § 8-5 Varsel

Denne bestemmelsen pålegger tilbyder en plikt til å melde fra om problemer som påvirker tjenesteleveransen til virksomhet med samfunnskritiske funksjoner.

Hensikten med bestemmelsen er å følge utviklingen av tjenestekvaliteten i nettene og derigjennom vurdere behovet for å styrke sikkerheten i elektroniske kommunikasjonsnett.

Normer for varsling må utvikle seg over tid. Utgangspunktet for bruken av begrepet ”vesentlig” er imidlertid at det ikke er ethvert dagligdags brudd som skal varsles. Det må et større driftsmessig eller teknisk problem som får konsekvenser for de beredskapsmessige funksjoner til, før forpliktelser etter denne bestemmelse trer inn.

Varslingen skal skje i forkant dersom situasjonen er ventet eller med en viss rimelighet kan forutsees. Øvrige situasjoner varsles i etterkant.

Til kapittel 9 Private elektroniske kommunikasjonsnett

Bakgrunnen for et eget kapittel om private elektroniske kommunikasjonsnett er at kravene retter seg mot andre rettssubjekter enn enkelte andre bestemmelser i utkastet. Kravene retter seg mot eiere av private nett. Disse vil ofte være bedrifter samt eiere av næringsbygg, næringsparker og boligselskap hvor det i tillegg til ansatte hos netteier også kan være brukere som er andre juridiske personer i husleieforhold, men som ikke tilbys elektroniske kommunikasjons tjenester av eier av det private nettet. Eier av privatnett vil generelt ikke være profesjonelle i elektronisk kommunikasjons sammenheng.

Bestemmelsene søker også å sikre konkurranse om levering av tjenester til slike nett, og at nettet skal anlegges slik at den enkelte bruker har muligheter for å velge blant de tilbyderne som til en hver tid er tilkoplede nettet og leverer tjenester til det private nettet.

Til § 9-1 Tilkoplingspunkt mot andre elektroniske kommunikasjonsnett

Bestemmelsen regulerer tilkoblingspunktet mellom private og andre elektroniske kommunikasjonsnett. Ansvar for tilkoblingen mellom nettene påhviler begge netteiere. I praksis er det autoriserte installatører som skal sikre at utformingen av nett og tilkoplingspunkter blir slik at hensynet til virksom konkurranse om levering av signaler og tjenester samt utnyttelse av kapasitet blir ivaretatt gjennom praktisk tilrettelegging.

Sammenkopling av privat elektronisk kommunikasjonsnett med elektronisk kommunikasjonsnett som anvendes for tilbud av offentlig elektronisk kommunikasjons tjeneste, skal skje i ett fysisk tilkoplingspunkt.

Til § 9-2 Tilbyderes muligheter for å tilby tjenester til brukere i privat elektronisk kommunikasjonsnett

Bestemmelsen er i hovedsak en videreføring av gjeldende rett.

Til § 9-3 Levering av signaler til andre nett

Bestemmelsen er i hovedsak en videreføring av forskrift om kabel-TV-nett, og legger opp til å omfatte alle typer private nett.

Til § 9-4 Taushetsplikt og sikring

Taushetsplikt for tilbydere og installatører følger av ekomloven § 2-9. For å sikre at eiere av private elektroniske kommunikasjonsnett er bundet av taushetsplikt presiseres dette i bestemmelsen. Det er hensiktsmessig med en slik plikt fordi eier av slike nett vil kunne ha kontroll på et nett med betydelig utstrekning og der allmennheten vil ha tilgang til steder der koplingsbokser etc. er plassert.

Til § 9-5 *Kvalitetskrav*

Hensynet bak bestemmelsen er at den enkelte sluttbruker som er tilkopledd nettet, ofte ikke har valgfrihet med hensyn til levering av tjenester. Bedriften eller borettslaget kan f.eks. ha inngått avtale med en tilbyder om levering av tjenester. Den enkelte leietaker eller beboer vil være bundet av denne. Eier av private nett tilbyr dermed ikke tjenester i et konkurransemarked, og vil i en del tilfeller heller ikke ha de samme kvalifikasjoner, forutsetninger eller insentiver for å etablere et nett med tilstrekkelig kvalitet. Det er derfor fortsatt behov for en bestemmelse om kvalitet for å sikre den enkelte bruker i det private nettet.

Private elektroniske kommunikasjonsnett skal ha tilfredsstillende kvalitet og være utført av fagmessig kvalifisert personell. Tilbyder skal kunne velge på hvilken måte nett og utstyr skal sikres tilfredsstillende kvalitet. Dersom nettet med annen teknisk løsning kan sikres tilsvarende kvalitet som den fastsatte standarder vil gi, skal ikke reguleringen hindre bruk av en slik teknisk løsning.

Til § 9-6 *Installasjon, drift og vedlikehold*

Bestemmelsen er en videreføring av gjeldende rett.

Til § 9-7 *Dokumentasjon ved installasjon og vedlikehold*

Bestemmelsen henger sammen med kravet til kvalitet i § 9-5. Kravet til dokumentasjon i det foreliggende forslaget til bestemmelse, er en felles og forenklet videreføring av kravene som følger av gjeldende privatnettforskrift og kabel-TV-forskrift. Dokumentasjonen skal beskrive anlegget slik at vedlikehold og endringer kan utføres hensiktsmessig.

Kravene i §§ 9-5 og 9-6 er etablert i gjeldende regulering fordi det har vist seg i praksis at manglende kvalitet kan være et problem. Eier av private nett har ofte ikke fagkunnskap om eget nett. I tillegg vil foreliggende dokumentasjon av og til være en forutsetning for at netteier skal kunne velge blant autoriserte installatører for utførelse av oppgaver innen videre utbygging, drift og vedlikehold. Det er også nødvendig for at Post- og teletilsynet skal kunne foreta et effektivt tilsyn med at kravet til nettet er tilfredsstillt, at det foreligger lett tilgjengelig dokumentasjon av nettet. Eier vil ofte ikke selv ha forutsetninger for å stille nødvendige krav til dokumentasjon. Bestemmelsen skal som det fremgår av dette, også være en hjelp for eier, og ikke bare en byrde.

Med mer enn en bruker i første ledd menes i denne sammenheng mer enn en boligenhet, ett kontor e.l.

Til kapittel 10 Tilsyn, klage mv.

Til § 10-1 *Brukerklagenemnda for elektronisk kommunikasjon*

Den nåværende Teleklagenemnda er etablert gjennom avtale mellom tilbyderne Telenor, Telia, NetCom, Tele2 og Forbrukerrådet. Det fremstod ved innføringen av ekomloven som hensiktsmessig å etablere et nytt organ for å ivareta brukerklager på området for elektronisk kommunikasjon. Det ble derfor vedtatt å utvide Teleklagenemndas kompetanse fra kun å omfatte telepriser til å omfatte klager knyttet til leveringspliktige tjenester og klager på tilbud som tilbyder har sterk markedsstilling på.

Hensynet bak bestemmelsen er å etablere en plikt for tilbyder av nærmere angitte tjenester til å delta i brukerklagenemnda. Bruker skal gjennom denne ordningen sikres en mulighet til å kunne klage på enhver tilbyders tilbud av leveringspliktige tjenester, samt tjenester der en eller flere tilbydere har sterk markedsstilling. Deltagerne i nemnda kan på frivillig grunnlag forhandle om at det skal være mulig å klage på flere tjenester enn de som i utgangspunktet vil være omfattet. Klageordningen skal være subsidiær i den forstand at klageren først skal klage til tilbyder.

Både tele- og forbrukermyndighetene ser på bakgrunn av den gjeldende ordningen med frivillig deltagelse i en avtalebasert brukerklageordning, at det vil være mest hensiktsmessig for brukerne dersom de nevnte tilbyderne har plikt til å delta i en slik klageordning. Utviklingen har vist at andelen klager har øket og det samme gjelder antallet tilbydere. Det vil derfor være viktig å etablere en klageordning som omfatter flest mulige tilbydere samt at den omfatter flere tjenester enn i dag.

I likhet med det som fremgår av merknadene til ekomloven § 11-5 om Brukerklagenemnda for elektronisk kommunikasjon, vil begrepet "bruker" omfatte både forbrukere og andre brukere, som f.eks. bedrifter med private nett. Det antas likevel at det er brukere i den første kategorien som vil utgjøre hovedtyngden av klagerne.

Ekomloven § 11-5 annet ledd legger opp til at myndigheten kan gi forskriftsbestemmelser om finansiering av nemnda. Samferdselsdepartementet ber om høringsinstansenes syn på hvorvidt det bør gis slike bestemmelser og evt. bestemmelsenes nærmere innhold. I den forbindelse vil det være av særlig interesse med synspunkter på hvordan utgiftene skal fordeles. Når det gjelder finansiering av nemndas virksomhet, bør dette etter departementets oppfatning reguleres i nemndsavtalen. Dersom det ikke oppnås enighet om finansieringsspørsmålet under forhandlingene, vil myndigheten ha anledning til benytte ovennevnte forskriftshjemmel. I Teleklagenemnda er finansieringen ordnet ved at tilbyderne betaler etter prosentvis andel klager som er rettet mot dem. En mulig løsning i den nye Brukerklagenemnda kan være at tilbyderne betaler inn etter sine respektive markedsandeler. Det betales ikke gebyr for å få behandlet saker hos Teleklagenemnda, men for å begrense saksmengden har nemndas formann adgang til å avvise useriøse henvendelser.

Samferdselsdepartementet ber videre om høringsinstansenes syn på hvorvidt klagenemndas avgjørelser bør være rådgivende eller bindende. Avgjørelser fra andre tilsvarende nemnder er normalt rådgivende. Dersom sistnevnte løsning velges, bør det ett år etter opprettelsen av nemnda undersøkes hvorvidt de rådgivende avgjørelsene har vært fulgt. På bakgrunn av dette bør det vurderes om det er behov for at nemndas avgjørelser skal være bindende. Nemndas avgjørelser kan overprøves av domstolene.

Til §§ 10-2 og 10-3 Klageinstans og tilsyn mv

Bestemmelsene er en videreføring av gjeldende lovgivning. De følger av ekomloven og er tatt med her av pedagogiske årsaker.

Til § 10-4 Dispensasjon

Bestemmelsen gir Post- og teletilsynet generell kompetanse til å dispensere fra de enkelte bestemmelser i forskriften, og er en videreføring fra tilsvarende bestemmelse i offentlignettforskriften.

Til § 10-5 Prøvedrift

Bestemmelsen er en videreføring av § 5-7 i offentlignettforskriften. I forbindelse med utprøving og utvikling av elektroniske kommunikasjonsnett eller elektroniske kommunikasjonstjenester kan det i unntakstilfeller være hensiktsmessig å kunne unnta prøvedriften fra bestemmelser etter forskriften. Bestemmelsen er imidlertid bare ment å fungere som en ren unntaksbestemmelse, og det vil i utgangspunktet ikke være aktuelt å innvilge unntak fra forskriftens bestemmelser for lengre tid.

Det foreslås også en mindre endring i bestemmelsen sammenlignet med gjeldende bestemmelse i offentlignettforskriften ved at det i første ledd andre punktum presiseres at det kan stilles vilkår for unntaket. Slike vilkår kan bl.a. knytte seg til krav til utforming av nett og tjenester, sikkerhet m.m. Adgangen til å stille vilkår følger allerede av den ulovfestede forvaltningsretten, og endringen på dette punkt er således bare en presisering av gjeldende rett på området.

Eventuelle spørsmål til høringen kan rettes til:

Christina Christensen tlf. nr. 22 24 82 43 eller

Eli Wongraven tlf. nr. 22 24 82 18

Med hilsen

Per Sanderud (e.f)

Jørn Ringlund